

ÇOCUKLARDA KARAR VERME BECERİSİ

VELİYE YÖNELİK BÜLTEN



OKUL REHBERLİK SERVİSİ

Çocuklarda karar verme becerileri bilişsel gelişimin bir parçasıdır. Bilişsel yönden gelişen çocuk dil edinimini kazandıktan sonra düşüncenin gelişimi başlamaktadır. Dil ve düşüncenin gelişimiyle birlikte özerk bir varlık olduğunu anlayan çocuk yaşamıyla ilgili deneyimler edinirken birçok problemle karşılaşmakta ve bu problemlerin çözümünde karar verme becerisini kullanmaktadır.

Çocuklarda karar verme becerisinin gelişiminde öncelikle düşünme becerileri gelişmekte, daha sonra problem çözme becerileri ve buna bağlı olarak da en son karar verme becerileri gelişmektedir.

Hepimiz gündelik hayatta çoğu kez herhangi bir durumla ilgili karar verme durumuyla karşı karşıya kalmaktayız. Bunlar bazen yemek, elbise ve ya aksesuar tercihi gibi basit karar verme durumları olurken; bazen eş, iş ve meslek seçimi gibi hayatımızın geri kalanını etkileyen önemli kararlar olabilmektedir. Bu kararları verirken kimi zaman bilinçli bir şekilde davranırken kimi zaman ise bilinçsizce karar vermekteyiz.

Burada bilinçten kastedilen, daha küçük yaşlardan itibaren eğitim yoluyla kazandırılabilen etkili karar verme becerisiyle hareket etmektir.

Eğitim yoluyla kazandırılmış olan karar verme becerisini kullanarak almış olduğumuz kararlar hayatımızı olumlu yönde etkilerken, bu beceriden yoksun bir şekilde almış olduğumuz kararlar yaşamımızı olumsuz yönde etkilemektedir.

Aile evde, okul ve öğretmen ise eğitim öğretim sürecinde bu becerinin geliştirilmesine yönelik ortam ve etkinlik düzenlemeye çalışmalıdır. Eğitim ortamında yapılan düzenlemeler çocuğun karar verme becerisinin gelişimini olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu becerinin gelişimi için, evde anne babalar aile içi iletişim kanalını hep açık tutmalı ve evde alınan tüm kararlara çocukların katılımı sağlanarak onların da sorumluluk almaları sağlanmalıdır.

Yapılan araştırmalar aile içi iletişimin iyi ve aile yapısının esnek bir yapıda olduğu ailelerde bu durumun ergenlerin, ailede alınan kararlara katılmasını sağlayarak, karar verme becerisinin gelişimine katkı sağladığını, aksine otoriter koruyucu ve istekçi anne baba tutumlarının hakim olduğu ailelerde ise bu durumun ergenlerin karar verme becerilerinin gelişimini engellediğini ortaya koymaktadır.

Karar Vermeyi Engelleyen Nedenler

- Amaçların iyi anlaşılması
- Bilgi eksikliği
- Zaman kısıtlılığı
- Bedensel ve ruhsal hastalıklar
- Aceleci kişilik yapısında olmak
- Seçenekleri doğru değerlendirememek



Karar Vermek Nedir?

- Çeşitli kararlar arasında en doğru seçimi yapabilmek için neler yapabileceğimizi bilmek ve uygulayabilmektir.
- Karar kelimesi sözlüklerde "bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı" olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımdaki dikkat çekici nokta kararın bir "düşünme" süresi sonunda oluşmasıdır. Bir başka deyişle "düşünmeden" hareket etme ya da konuşma karar almak değildir.

“
Hiçbir şey karar verme yeteneğine sahip olmak kadar zor ve onun kadar kıymetli değildir.

NAPOLÉON BONAPARTE

”

KALE LKOKULU

KARAR VERME BECERİLERİNİN AŞAMALARI

1. AŞAMA : Tanımlama

- İlk adım olarak karar vereceğiniz konuda belirsizlikleri olabildiğince azaltmak gerekir.
- Neyi değiştirmek istiyorsunuz, alacağınız kararlarla ilgili olan kişiler varsa onları da not edin.
- Neler olduğunu, ne dediğinizi, ne düşündüğünüzü, hissettiğinizi veya yaptığınızı, diğer kişilerin neler yaptıklarını yazın.
- Neyin kararını alacaksınız, nasıl bir sonuç istiyorsunuz, ideal çözüm nedir?

2. AŞAMA: Seçenekler

- Alacağınız karar ile ilgili tüm olasılıkları yazın.
- Başkalarının fikrini alabileceğiniz bir konuya, onlara da danışın ve onların fikirlerini de yazın.
- Listenizi çıkardıktan sonra her seçeneğin olumlu ve olumsuz yanlarını yazın.

3. AŞAMA : Karar Vermek

- Bir önceki aşamada sıraladığınız seçeneklerden hangisini ilk olarak denemek istediğinize karar verin. Bunun tek seçenek olmadığını sadece ilk seçeneğiniz olduğunu unutmayın.
- İsterseniz sonradan fikrinizi değiştirip farklı bir seçeneği uygulayabilirsiniz. Mümkün olduğunca, en çok istediğiniz seçenektan başlayın.

4. AŞAMA: Plan Yapmak

- Bu kararınızı nasıl gerçekleştireceğinizi belirleyin.
- Nelere ihtiyacınız var, neler sizi engelleyebilir. Neler yapacağınıza karar verin ve uygulayın. Somut kararlar alın ve bir plan yapın. Aldığınız kararlar gerçekleştirebileceğiniz düzeyde olsun, ne çok basit ne de zor olsun.

5. AŞAMA: Değerlendirmek

- Bu aşamada neler olduğuna karar verin.
- İlk önce ne konuda karar vereceğinizi belirlediniz, daha sonra bu konuda yapılabilecekleri seçenekler halinde sıralayıp, avantaj ve dezavantajlarını yazdınız. Seçeneklerden birini seçip, uyguladınız. Sonuç ne oldu?
- Unutmayın bu ilk seçeneğinizdi eğer başarısız olduysanız diğer seçenekleri değerlendirebilirsiniz.

BETÜL GÜLER

REHBER ÖĞRETMEN